

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emeric Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
banii pentru o publicare. Pu-
blicar: mai dese după tarifară
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 banii

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 banii. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 88.

Brașov, Luni-Marți 22 Aprilie (5 Maiu).

1903.

„Absolutism de partid.“

Azi sâptemână, când șeful gu-
vernului unguresc pleda mai cu foc
în favorul majorității și în contra
obstrucțiunii minorității din cameră;
când apărând principiul majorității,
le vorbea koșuthiștilor de posibili-
tatea, că mâne poimâne va pute
veni în cameră, în locul unei opozi-
țiuni radicale, una reacționară, în
locul unei minorități naționale ma-
ghiare, una răzimată pe motive de
naționalitate; când în fine își ridică
vocea pentru parlamentarismul un-
guresc și dișe, că în legile dela 1848
constituția ungară și statul ungar
posed nu numai o mare comoră, dăr
și cea mai mare garanță a libertății
publice: se auđi de-odată răsunând
în sală nimicitorea strigare a deputa-
tului opozițional Acusiu Beöthy

„Absolutism de partid!“

Aceste cuvinte ale deputatului
numit, care stă în afară de partide,
au fost întâmpinate de cătră întreaga
oposițiune cu aprobări furtunose și
cu aplause frenetice, cari au durat,
cum constată raporturile stenogra-
fice, vre-o dece minute, așa că mult
timp a trebuit să aștepte d-l Szell
până s'a făcut liniște, ca să-și potă
continua vorbirea. Președintele ca-
merei Apponyi însuși a fost impresi-
ononat de acésta și a cređut, că
Beöthy a diș ceva, pentru care ar
fi trebuit să-l cheme la ordine, din
care cauză a rugat pe acesta să-și
repeteze cuvintele. Acésta s'a și în-
tâmpat, dăr Apponyi a tăcut și
n'a mai diș nici un cuvânt.

Destul că cuvântul „Partabsolu-
tismus“ a cădut ca o bombă în mij-
locul majorității guvernamentale, în
mijlocul partidei „liberale“ vecinic
stăpânitoare peste minoritățile ma-
ghiare admise și majoritățile nema-
ghiare neadmise la masa cea verde
a „neprețuitelor“ și neintrecutelor
„libertăți publice“... făcând să is-
bucnescă cu putere curata convin-
gere a tuturor celor, cari nu aparțin
taberei mamelucilor guvernului ér pe
cei ce se află azi în acésta tabără
după ce au combătut-o decii de ani,
făcându-i să tacă.

Décă acest cuvânt semnificativ
esplică cum, timp de trei-deci și cincii
de ani, tot numai unul și același par-
tid conduce frânele guvernului în
Ungaria; decă esplică de ce devisa
de „alegeri libere“ este numai o
amăgire și a rămas așa și sub gu-
vernul Szell; decă talmăcesce multe,
fôrte multe anomalii și neajunsuri,
de care suferă însăși libertatea și
desvoltarea elementului așa numit
„alcătuitor de stat“: atunci cu cât
mai mult nu caracterizază el situa-
țiunea tristă și umilitore politică a
naționalităților nemaghiare, cari ni-
căiri nu pot ajunge la cuvânt, nicăiri
nu mai sunt ascultate, nicăiri nu
mai trag în cumpăna vieții vieții pu-
blice de stat? Nicăiri fiind-că același
absolutism li-se pune pretutindeni în
calea progresului și nu numai că nu
e ertă a se manifesta ca individuali-
tăți naționale deosebite, ce sunt,

dăr nici că mai vrea să le recunoscă
dreptul de esistență, ce li-l dau chiar
constituția și legile ungare.

Cine în afară de partida guver-
namentală a hrănit mai mult, cine
a dat sprijin mai mare acestui ab-
solutism parlamentar. ce s'a mani-
festat și se manifestă față cu po-
porele nemaghiare ale Ungariei, de-
cât partidele maghiare opoziționale?

Ne aducem aminte, că odată,
cu ocaziunea unei discuțiuni asupra
reformei legii electorale, unul dintre
deputații mai tineri opoziționali avu
curagiul a-le spune soților săi ma-
ghiari, că libertatea numai una este
și că ea nu se potă sechestra pen-
tru o parte a cetățenilor și în acelaș
timp să înflorască pentru partea
cealaltă, că rău fac cei ce sprijinesc
atentatele, ce le comit guvernele un-
gare față cu libertatea popórelor ne-
maghiare, căci arma lor e cu două
tăisuri și va tăia și în carne ma-
ghiară.

Zadarnice sunt și în ziua de azi
tote opintirile opoziției maghiare de
a răsturna acel „absolutism de par-
tid“, de care a făcut amintire depu-
tatul Beöthy.

Acest absolutism parlamentar nu
va înceta, decât în ziua, când Un-
garia va fi în adevăr un stat de
drept, având un regim blând și în-
țelept de dreptate și de libertate, un
regim drept față cu toți.

Niciodată nu se va dovedi mai
tare ca acuma neputința opozițiunii
maghiare, care se va sbuciuma în-
zadar, căci, în mânia tuturor mani-
festațiunilor și demonstrațiilor ma-
ghiare, ea este și rămâne izolată
pân' ce în ochii majorității popora-
țiunii țării va trece de complice a
acelui „absolutism de partid“ de care
s'a vorbit în ședința de azi sâptem-
mână a camerei.

„Ex-lex“ — în dietă.

Ședința de la 1 Maiu st. n. a
dieteii ungare va rămâne memorabilă
în analele „parlamentarismului“ un-
guresc din era-Szell. O ședință estra-
ordinar furtunosă, de la început până
la sfârșit. Etă ce s'a petrecut:

Ședința de Vineri, 1 Maiu.

După deschidere ministrul president
Coloman Szell a luat cuvântul și a co-
municat camerei, că deorece nu s'a adus
legea pentru acoperirea mai departe a
cheltuelilor necesare statului, pentru-ca
funcționarea mașinării statului să nu în-
ceteze, guvernul a luat tote măsurile in-
dispensabile în sfera sa de influență și pe
răspunderea-i proprie. Presentă cu privire
la acésta un raport, care fu cetit prin
notar, precum și un al doilea raport al
Curții de compturi, în sensul căruia Cur-
tea de compturi va exercita și pe viitor
controlul în modul obicinuit. Ceré d-l
Szell, ca aceste două rapôrte să se tipă-
rescă și să se distribuie între membrii ca-
merei. (Despre aceste două rapôrte scriem
la alt loc al numărului nostru de azi. —
Red.)

Se citesc rapôrtele. Când notarul
ajunge la pasajul în care se cere camerei
încuviințarea dispozițiunilor guvernului,
Ratkay strigă: „Să-l punem pe guvern în
stare de acuzare, ér nu să-i aprobăm mē-
surile.“

Se ridică și cere cuvânt Geza Po-
lonyi. El protestază contra rapôrțelor gu-
vernului, cari n'au precedent în istoria
constituției ungare și a căror tendență
e în contra banda în constituție o așa
numită ordonanță de necesitate, cum se
face în Austria pe basa §-lui 14. Décă
raportul ministrului ar fi admis spre desba-
tere, s'ar falsifica constituția. Propune, ca
presidential să înapoieze ministrului pre-
sident actul din cestiune.

Cuvintele lui Polonyi au înflăcărât
oposiția. Coloman Szell observând irita-
țiunea, încercă să prevină furtuna, ce is-
bucni încurând. El spune, că în Ungaria
nu se potă governa cu patente. E vorba
de un simplu raport, care nu este fără
precedent, căci Banffy încă a făcut așa
când s'a aflat în situația în care se gă-
sește el (Szell). În raport se manifestă
tocmai respectul cătră constituție.

Cuvintele ministrului provócă un mare
sgomot în stânga camerei. Szell strigă cât
il țin plămâni, că nu vré să guverneze
contra constituției, nu face nimic fără
cietă, stă pe basa dreptului, legii și
dreptății.

— Hoch! Hoch! fu răspunsul opo-
siției la declarația acésta. Și începú un tăr-
răboi infernal, cum rar s'a mai pomenit.
Nici un cuvânt nu mai potă fi înțeles.
Szell desfășură totă forța, ca să predo-
mine cu vocea lui orcanul „Nu vréu să
ating constituția!“

— Tac! Nu lua pe buze cuvântul
constituției! i-se riposteză din stânga.
— Acum a cădut elevul eminent a școlii
lui Deak! sbieră Ratkay.

Szell încercă să-și continue vorbirea,
dăr nici un cuvânt nu i-se aude. Apponyi
secură nervos clopoțelul și rógă pe gă-
lăgioși să-l asculte cel puțin pe el.

— Să ședă Szell, atunci te ascultăm!
răspund stângacii lui Kossuth.

Un sfert de órá întreg, kossuthiștii
strigă neîntrerupt cătră Szell: Ședi! Demis-
ioneză!

Ședința se suspendă. După 1/2 órá
se redeschide și Szell începú din nou.
Când își deschide gura să vorbescă, o es-
plosie de protestări îi încă vocea. Spune,
că măcar ca deputat are drept de a pre-
tinde să fie ascultat.

— Dă-ți dimisia! Du-te de ședi în
vre-o bancă, căci ca deputat te vom as-
cultă!

Szell însă ține cu ori-ce preț să vor-
bescă. Se vede, că dișe ceva, nici un
cuvânt însă nu i-se înțelege, căci cei din
stânga sbieră în cor: Ședi! Demisioneză!
Cară-te de aici!

Presidential Apponyi amenință pe gă-
lăgioși cu aplicarea §-lui 255.

— Asta-i nimic! răspunde Eug. Mol-
nar. — Puteți s'aduceți și ghilontina!

Apponyi declară, că decă nici pe pre-
sident nu-l ascultă, atunci ordinea s'a res-
turnat cu fundu'n sus...

Szell încercă din nou a vorbi și face
gesturi mari, însă nici stenografiu nu-l în-
țeleg ce dișe. În stânga isbucnesc sgo-
mot infernal. Mulți deputați isbuc cu ce
au în mână în bănci, drépta camerei încă
începe a murmura. — adevărat scandal.
Szell și Apponyi vorbesc amândoi de-odată,
dăr nimic din ceea-ce spun nu se aude.
„Hoch“-urile din stânga se varsă ca un
potop la adresa ministrului și un tărăboi
indescriptibil umple sala.

Intr'aceea Komjathy, „bunul amic“ al lui
Szell, făcându-i-se milă de acesta, se ridică și
secondat de aprobările celor din drépta
(cu tote că K. e kossuthist de la rôtă) de-
clară, că el vré să studieze raportul mi-
nistrului president, cere decă ca să fie pus
la ordinea zilei. Ultimele cuvinte ale ora-
torului se pierd în sgomotul reînuit.

Vorbesc apoi — nesuperați de ni-
meni — Beöthy, Hollo, éráși Polonyi și
Ugron, toți atacând violent raportul mi-
nistrului-president.

Szell éráși vré să vorbescă, dăr nu e
ascultat. Cu brațele încrucișate și nervos
privesce scena ce i-o face opoșiția. Atunci
furios, ministrul president întorce opoșiției
spatele. Se pun în mișcare și galeriile și
o damă amenință pe contele Teod. An-
drassy. Atunci încep să se misce și cei
din drépta, — și harababura fiind completă,
Apponyi suspendă pentru a doua órá șe-
dința.

După redeschidere Szell, nu scim pen-
tru a cătea órá, vré să vorbescă éráși. Dăr
n'apucă bine să dișă „On, cameră“, când
„tigrii“ lui Kossuth-Komjathy-Ugron, îi
plesnesc în față vorbele: „Retrage-te! Demis-
ioneză!“

Polonyi, provocat de un deputat din
drépta, merge în mijlocul salei și cu ges-
turi agitate strigă: „Să-mi stea în față
cel ce mă molesteză!“

Apponyi, inconștient, pune mâna pe
clopoțel și se dă jos de pe estrada pre-
sidentială. Casul neobicinuit stîrnesce sur-
prindere generală și sgomotul înceteză pe
un moment. Apponyi ia loc în scaunul ra-
portorului și spune, că o face acésta, ca
să vadă mai bine în sală. El admoniează
camera, să cruce cel puțin autoritatea pre-
sidiului.

— Constituția e mai mare decât au-
toritatea presidială, — dișe Polonyi.

De vre-o dece-óri după oltă Szell
încercă să vorbescă, dăr nu potă. Bobi de
sudori de mânie i-se rostogolesc pe obrajii
palidi. În fine, unui al doilea „bun amic“
al său, lui Francisc Kossuth, i-se face milă
de el și mergend printre băncile opoșiției,
rógă pe ómenii săi să fie liniștiți.

Cu mare greutate se face o scurtă
tăcere, ca Szell să potă spune, că se ală-
tură la propanerea lui Barta Ödön, ca ra-
portul să se pună la ordinea zilei după
desbaterea bugetului ordinar. După de-
clarația acésta Szell, eșofat, palid și mor-
ros s'ăședă în fotoliul său.

Discuția se întrerupe și presidiul cere
stabilirea ordinei de zi.

Ședința de Sâmbătă (2 Maiu).

După deschidere i-se dă cuvântul lui
Francisc Kossuth, ca acum la începutul
stării de *ex-lex*, să întindă încă odată mi-
nistrului-president mâna de pace. Repetă
ce a mai diș și altă-dată, că nu e nici o
necesitate ardentă de proiectele militare.
Recomandă guvernului să facă a-se desba-
te bugetul, căci atunci i-se va vota și
a doua îndemnitare.

Ministrul president Szell răspundend
lui Kossuth, se referă la ceea-ce a decla-
rat de repeți-óri în cestiunea acésta.
Proiectele militare sunt o necesitate pen-
tru țără și vré ca aceste proiecte să se
desbată și primescă pe cale parlamentară.
Spune, că rămâne la postul său, cât timp
are pe parte-i încrederea Corónei și a ma-
jorității. Budgetul nu potă fi desbătut
înainte, deore-ce s'ar întârđia desbaterea
proiectelor militare.

Vorbesc apoi Hollo și Visontai contra.

Etă, așa și-au petrecut în cele
doué zile din urmă ale sâptemânei
trecute „părinții patriei“ în sumtuosul
palat de pe țermul Dunărei de
la Peșta. Ședințe ca cea de Vineri
vor mai fi încă destule, — că nu de
géba intrarăm în ex-lex.

Revoluția în Macedonia.

(Atentatul cu bombe din Salonic. — Victi-
mele. — Lupte pe străđi. — Demonstrație navală
— Amenințările Turciei. — Ultimul turcesc Bul-
gariet. — Ciocniri.)

Am adus deja scirea, că în orașul
Salonic s'a comis un atentat cu bombe de
dinamită contra sucursalei băncei otomane
și în alte vr'o 50 puncte ale orașului. Atenta-
tele erau pregătite de mult timp. Comitetul

bulgar spera, ca în chipul acesta să provóce o masacrare în masă a Europeanilor stabiliți în Salonic, cu scop de a face pe puteri să întrevină cu armele.

Atentatele au fost comise pe când stradele erau foarte frecventate de public, fiind un timp frumos. Tóte bombele, cari s'au aruncat, au explodat, incendiând casele, omorînd persoanele. În afară de acesta s'au găsit numérose bombe îngropate.

Localul sucursalei băncei otomane fú aruncat în aer. A ars până în temelii. Doi dintre revoluționarii au perit în acea exploziune, alții trei au fost prinși.

Localul clubului german a fost complet redus într'o movilă de ruine. Un german a murit cu capul sfărîmat. Toți ceilalți Germani, cari se aflau la club, au fost grav răniți.

Magazinul de petrol de la gară s'a aprins, cădînd o bombă asupra lui. S'a aprins de asemenea și localul școlii germane.

Mulți din locuitorii supuși străinilor au murit în luptele de pe strade.

Séra în timpul serviciului de vecernie de la catedrala Sf. Ștefan, un lucrător electro-technic a tras trei focuri de revolver asupra preotului care oficia. Preotul a scăpat neatinș, însă un profesor de gimnasiu fú rănit de mórte, ér doué dame au fost rănite ușor. Autorul atentatului, numit Haag, fú arestat.

De odată cu sêvîrșirea atentatelor, bandele de revoluționari au distrus liniile telegrafice, cari lęgă Salonicul cu Constantinopolul și cu Tîrnova, făcînd stricáciumii căii ferate tot prin esplosii de dinamită. În timpul acesta alți Bulgari străbăteau în trăsuri orașul, aruncînd bombe cu dinamită asupra băncilor, cafenelelor, restaurantelor și cluburilor europene.

Gendarmii și soldații au avut lupte teribile cu bandele până târziu nóptea. Mulți atentatori au fost uciși. Bandele se apérau cu focuri de revolver și cu lovituri de cuțit.

Au fost uciși de asemenea mulți soldați, precum și mulți din curioșii, cari erau pe strade.

Europeanii s'au baricadat prin case tótá nóptea de 29 spre 30 Aprilie! Luptele cu revolverele au durat până în revársatul zilei. Trupele încunjură consulatele, ca să le apere.

După un raport telegrafic sosit la Constantinopol, numărul victimelor se evaluéază la 100 persoane de ambele părți.

Bombe cu dinamită au fost aruncate și Vineri în 1 Maiú. Poliția a făcut numérose arestări. Cei arestați au desfășurat o mare rezistență, fiind-că poliștii au omorît peste 50 de revoluționari.

— Turcii amenință cu represalii contra bandelor. Populația turcescă e pretutindenî extrem iritată. Turcii din Ueskueb au ținut o consultare și au decis, că decă bandele vor ataca orașul, ei vor ucide pe toți creștinii din oraș.

— În 1 Maiú prim-dragomanii tuturor ambasadelor au fost însărcinați de ambasadori cu demersuri la Pórtá în afacerea evenimentelor din Salonic. Nóptea s'a ținut un consiliu de miniștri la palatul din Constantinopol. Se svonesce, că Pórtá ar fi trimis un ultimát Bulgariilor.

— Oficiul de esterne din Viena, în urma evenimentelor din Salonic, a decis să dea ordin flotei austro-ungare care circula în apele de la Smirna, ca să se retragă imediat în port, de unde în zilele proxime va pleca spre Salonic împreună cu flotele celorlalte state. E vorba de o demonstrațiune navală înaintea Solonicului, puterile fiind hotărîte a menține ordinea în Balcani câtá vreme Turcia își dá silința a aplica reformele.

După o telegramă cu data 2 Maiú din Viena, vasele de rêsboiú „Habsburg“, „Wien“ și „Magnet“ au sosit deja la Salonic.

Și o parte a flotei italiene a primit ordin să plece spre Salonic.

— Un detașament de 50 de soldați încunjurase aprópe de orașul Gorovicí o

bandă bulgărescă. Se începuse o luptă înverșunată, când la auđul detunăturilor de pușcă, au alergat țeranii din mai multe sate din prejur, cari la rîndul lor au încunjurat pe soldați, trăgînd asupra lor un foc foarte violent.

După o luptă de o órá, numai doi soldați au putut ca prin minune să scape prin fugă. Toți ceilalți au fost omorîți până la unul.

— Aprópe de Giumambala o mare bandă bulgară a fost încunjurată și distrusă de trupele turcesci. 57 Bulgari au fost uciși. Aprópe de Belovo a fost distrusă altă bandă. Trupele turcesci a făcut 50 de prizonieri, cari au fost trimiși la Ueskueb.

O bandă de 300 Bulgari a jefuit satele sêrbesci de lângă Kratovo și Kot-giane.

— Consulií Angliei, României și Greciei din Bitolia au primit din partea comitetului revoluționar câte o scrisóre plină de amenințări și prin care îi acasă, că ei în rapórtel lor ponegresc și calomniéază pe revoltați, servind în același timp de spioni ai autorităților turcesci.

Termină declarându-le, că ori-ce precauțiuní ar lua, ei sunt deja condamnați la mórte și că nu vor scăpa de acéstá pedépsă.

Consulií român și engles au luat câte 6 cavași, fără de cari nu es nici đua pe stradă, ér consulul Greciei nesimțindu-se în siguranță, și-a luat familia și a plecat din Bitolia. Fuga acéstá a unui consul de frica revoluționarilor, a mărit și mai mult temerea în populațiune.

Chestiuni agrare.

II. Remedii.

Am arătat neajunsurile și schimbarea radicală, ce a produs-o în agricultură sistema liberei concurențe la noi și în străinătate. Ea a favorizat enorm puterea capitalului și capitalismului, în detrimentul muncii și al adevératului cultivator. În Ungaria și Transilvania a profitat din ea *poporul ales al lui Israel*, Ovreeii, ér în România elementele eterogene, recrutate cu deosebire din micul comerț: Grecii, Bulgarii, Albanesii, Jidanii, pușini Cuțovlachii și mocanii seceleni, în marea daună a țeranului român și a marilor proprietari chiar.

Asupra progresului și civilizațiunii țării, ea a avut drept rezultat o întindere vertiginosă a agriculturii mari, în detrimentul celei mici și a tuturor celorlalte isvóre de venit și bogăție ale țării, inclusive negoț și industrie, căci a repus cu totul și a făcut să dispară numérosele bresle și familii de meseriași și negustori români de prin țerguri și orașe, și a creat o populație burghesă aprópe exclusiv bugetivoră.

În România, îndată după improprietă-rirea țeranilor, guvernul a fost silit să aducă o lege de *inalienabilitatea pământurilor țărănesci* pe 30 ani, și apoi pe alți 30, fără de a contribui prin ea cu nimic la ameliorarea stării materiale și morale a săténului, căci în România au rămas $\frac{3}{4}$ din țeranii, cu proprietate infimă de 2—3—4 pogóne, cu țera desvélită aprópe cu totul de vite la proprietatea mare, ér cea mică în imposibilitate absolută de ale ținé și hráni. Apoi cu proprietatea mare ca teren cultivabil în valóre de 1 miliard și 114.940,329 lei, gravată de 379.375.304 milioane lei ipotecí particulare și 43,746.021 lei ipotecí și garanții afectate cátră stat, séu în total cu o datorie efectivă la proprietatea mare de 423 milioane la un venit net anual de 211.930.346 lei și 5.587.136 lei ipotecí pe vii; ér 3.213.317 lei ipotecí pe moșiile moșnenilor și răzeșilor, cari posedă moșii mari vechi, dér le dețin în mod colectiv după vechiul obicei al pământului. Moșneanul este plugarul cel mai interesant, care a stat până ađi nemisecat pe loc, nu s'a mutat, nu s'a vëndut, nu s'a înstréinat; — séu în total efectivă de 431.972.778 lei. Deosebit de aceste, putem evalua la 500—600 milioane lei valórea pădurilor seculare, ce erau preperate peste întréga

țérá, afară de stepa Bărăganului, și cari astăđi nu mai sunt, ori puține resturi rămase din ele ca crânguri și tufisuri și mă-récineturi fără valóre; la 300 milioane lei vinderea și desfacerea vitelor: numérosele herghelii, tãmaslicuri și oierii numérose, ce erau în principate; la vre-o 100—200 milioane dispariția numéroselor velnițe — numai în Moldova la 1842 erau 103 — cari îngrășau sute de capete ve vite mari, unele până la o miie capete de boi; și clădirile, ecaretele economice ce s'au rui-nat; vr'o 200—400 milioane fênatele și pă-șunile distruse dimpreună cu luncile mănóse de la munte și coline, cotropite de nisipul și petrișul adus de riuri și gârle de la munte, în urma devastării pădurilor și desvélirei cóstelor de ori-ce vegeta-țiune; — și la vre-o 60 milioane cele 60.000 hectare de vii distruse de filoxeră. Afară de aceste mai sunt încă ruina materială și morală a țeranului, inclusive cele 40—80000 pelagrosi în țérá provenită din miserie și secătuirea pământurilor de bogăția lor fabulósă, care a fost basată esclusiv pe cul-tura rapace.

În datorie proprietatea mare rurală din România a ajuns să țină recordul 34 % aprópe cu marea proprietate germană, care deși are 42% datorii, însă posede 397 fabrici, cari prelucrăză anual 11½ milioane tone de sfeclă, 3745 velnițe agricole (fab-rici de spirt), cari produc anual la 406 milioane litri de spirt. 1400 lăptării mari, în cari se lucrăză cu abur etc.

În cultura vitelor, pe când în Ger-mania, unde $\frac{3}{5}$ a populațiunii trăesce din industrie și comerț și numai $\frac{2}{5}$ din agri-cultură, se veniau 60,2 capete vite mari la 100 locuitori în 1873, 55 în 1883 și 56 la 1897 — și pe fie-care deceniu vitele sporesc cu 10% în greutate și valóre — în România, țérá pur agricolă și cu pro-prietatea mare covêrșitoare, se vin numai 74,5 capete de vite la suta de locuitori. Între proprietarii mari și arendași din Ro-mânia 7187 țin vite în total, 1578 numai vite mari, 189 numai vite mici și 5412 țin vite mari și mici. Însé în ceea-ce prive-sce cultura vitelor propriu đisă, numai 725 inși au peste 10 cai, 1346 între 21—100 capete vite cornute; 522 peste o sută vite cornute; 517 între 101—500 oi, 218 între 501—1000 oi și 153 peste 1000 de oi; 620 au 21—50 porci și 604 peste 50 porci.

Între aceștia éráși cei din Moldova se ocupă mai serios cu cultura vitelor, căci 321 posed peste 10 cai, 341 peste o sută de vite, 189 între 101—500 oi cor-nute, 105 peste 501—1000 oi, și 60 inși peste o miie de oi, pe când cei din Mun-tenia au mult mai puține vite, deși țera este mai mare: 320 au peste 20 cai, 157 peste 100 capete vite cornute, 150 între 100—500 oi, 89 între 501—1000 oi și 56 peste o miie de oi.

(Va urma)

Sinodul archidiecezan.

Sedința V s'a ținut Joi la 30 Aprilie. I. P. S. Sa metropolitul răspunde la inter-pelarea deputatului Farcaș în cauza ridi-cării P. C. S. d-l archimandrit-vicar Dr. Ilarion Pușcariu la rangul de arhieru. Spune, că a conferit privatim cu episcopii sufragani, dér tot-déuna a întémpinat opo-siție hotărîită din partea lor. Vêdînd por-nirea acéstá ostilă, nu a pus cestiunea și *oficial* în sinodul episcopesc, pentru-ca să nu provóce conelus nefavorabil cu privire la împlinirea dorinței.

Se întră apoi în ordinea zilei și se cetesc rapórtel comisiunilor *organizátore, bisericésă și școlară*.

Sedința VI s'a ținut Vineri înainte de amiazi, la ordinea zilei fiind raportul comisiunii financiare.

Sedința VII s'a ținut Vineri la órele 4 p. m.

După autenticarea protocolului ședin-ței precedente, la ordinea zilei a urmat *reconstituirea* senatului școlar și epitropesc al consistoriului archidiecezan.

Prin votare secretă au fost aleși ase-sori onorari în senatul școlar, din cler:

Vasilie Demian, Gregoriu Fletos și Ioan Broju; dintre mireni: Dr. Liviu Leményi, Ioan de Preda, A. Vlaicu, V. Oniț, Dr. G. Proca și L. Triteanu.

În senatul epitropesc, din cler: I. Droș, Gal, Șagău și Vas. Voinea; dintre mireni: P. Cosma, Pant. Lucața, Dr. I. Mihu, Dr. N. Vecerdea, M. Cirlea și St. Stroia.

Profesor definitiv în secțiunea peda-gogică a seminariului archidiecezan a fost ales prof. prov. Nicolau *Vătășan*.

La ordinea zilei se continuă refe-rada comisiunii bisericesci. Raportorul Dr. Farcaș referéază asupra propunerii deputa-tului Gr. Pletos referitoare la reorganisa-rea secțiunii teologice — Se transpune consistoriului pentru a veni în proxima se-siune sinodală cu propunere concretă în acéstá cauză.

Tot consistoriului se predă și pro-punerea dep. V. Oniț referitoare la orna-mentarea internă a bisericii catedrale spre ulterioară afacere competentă.

Se anunță ședința proxímă (ultimă) pe Sâmbătă la órele 10 a. m.

Rap.

Voci de pressă

asupra scenelor din dieta ungară.

Étá cum se pronunță diarele ma-ghiare asupra celor ce s'au întémpat în ședința de Vineri a dieței:

„*Budapesti Hirlop*“ đice, că ar șterge bucuros din analele parlamentului ungar scenele din ședința de Vineri. Ne temem, đice điarul, că surogatul ce se pregătesce în bucătaria minorității, este mai nepotri-vit și decăt surogatul întrebuintat de gu-vern, ca să țină în mișcare mașinaria cons-tituției. Nu se póte pune în locul voinței majorității voința minorității. Chiar și atunci când lupta minorității ar da resul-tate prețioase, ele ar fi scump cumpérate cu prețul permanentelor crise politice.

„*Magyarország*“ într'un articol scris de N. Bartha đice între altele: „Szell póte să rămână, póte să mérégă și póte să vină ori-care altul. Acéstá nu va schimba întru nimic hotărîrea oposiției. Se póte vorbi la infinit despre drepturile majori-tății. Mai întâi de tóte e dreptul nați-unei. Se pot referi la ordinea parlamen-tară. Ordinea cea mai înaltă este interesul legal al națiunei. Ce vreți? Să votați? Să dați recruți Austriacilor? Să siliți pe fiii națiunei a servi sub stindard străin? Într'asta constă dreptul majorității? Ei bine, acest drept nu-l veți esercita. De trei decenii slugiți pe Austriac. Oposiția a discutat și a răbdat. S'a sfîrșit cu acéstá. Ori stați lângă națiune și veți secera re-cunoscința și glorie; ori că rămâneți pe lângă Austriac, și atunci veți țiri națiunei dintr'o crisă într'alta. Mai bine să fie crisă și forță, decăt recunoscerea constituțională a influenței domniei austriace?“

„*Független Magyarország*“ đice: „De erí începînd s'a dovedit, ceea-ce noi am accentuat tot-déuna, că un ministru-presi-dent mai amăgitor și de mai rea credință n'a avut țera, ca pe Coloman Szell... Ca un adevérat comediant, Coloman Szell a pășit pe teren în mijlocul unui foc bengalic când ca un automat a ținut să ac-centueze: „drept, lege, dreptate“. La în-ceput țera l'a aplaudat. Cum nu, căci în viața publică a țării eram obișnuiți cu corupțiunea... Opinia publică însă curînd s'a deșteptat, vêdînd producțiunile come-diantului, cărora le lipsia valórea intrinsecă. A vêdut, că guvernarea lui Szell e ma-periculósă decăt a antecesorului séu, ea e o amăgire mincinosă...“

În felul și în stilul acesta scriu și cele-lalte foi oposiționale.

Dispozițiuni privitoare la starea de ex-lex.

În raportul ce-l publicăm mai sus despre decursul ședinței de Vineri a die-ței, se face amintire de doué acte pe cari ministrul president le-a prezentat die-ței, rapórtel ce privesc unele dispozițiuni necesare, în urma stării de ex-lex ce s'a declarat cu đua de 1 Maiú.

În primul raport se dice, că guvernul a luat toate măsurile necesare pentru acoperirea cheltuelilor ce se bazează pe dreptul public și dreptul privat; precum și măsurile, cari se garantează venitele publice și se mențin ordinea formală în susținerea statului. A ordonat guvernul, ca toate cheltuelile de stat să se îndeplinească în cadrul bugetului din 1902. Conform acestei dispoziții, contabilitatea de stat nu va suferi schimbări formale.

În legătură cu aceste dispoziții autoritățile financiare vor înceta încasarea dărilor și a competențelor visteriei pe cale de execuțiune.

De-odată cu acesta ministrul president a prezentat și raportul presidentului Curții de compturi, care anunță, că de-ore-ce dieta n'a încheiat până acum desbaterea proiectului de indemnitate, ea (Curtea) va continua neîntrerupt controlul asupra cheltuelilor de stat, decât legislativa nu va dispune altfel. În sensul acesta presidentul Curții a dat un ordin secției de compturi, ordin, care se prezintă și camerei.

Pentru aceste două rapoarte s'a făcut gălăgie așa de mare în dietă.

SCIRILE DILEI.

— 21 Aprilie v.

Statuă lui Vasilie Alecsandri. În ședința de Vineri a Academiei Române, d-l Iac. Negruzzi a dat cetire unui raport propunând ca Academia să ia inițiativa de a deschide o subscripțiune publică pentru ridicarea unei statue lui Vasilie Alecsandri în Bucuresci. Academia a primit această propunere cu unanimitate.

În contra Jidovilor din Austria. În ședința de la 2 Maiu a „Reichsrath“-ului deputatul *Herzog* a propus, ca jidovilor să nu li-se dea dreptul de cetățen austriac, ér celor, cari au acest drept, să li-se iee; jidovii să nu fie admiși la serviciul militar, dér de la 20 ani până la mörte să plătescă 5% după venitul curat, ca taxă pentru liberarea de miliție. Să nu li-se permită jidovilor a-se stabili, decât în orașe mai mari, unde să li-se desemneze anumite suburbii. Imobil să nu-și pötă procura, decât în interiorul suburbiilor. Să nu le fie permis a frecuenta decât școle jidovesci, și să fie opriți de a întra în funcțiuni să fie medici, precum și advocați.

Un Român ucis de Bulgari. Un Român din Majavora se ducea în Joia trecută la Bitolia călare pe catărul său. La intrarea în oraș îi ies în drum doi Bulgari, înarmați și îmbrăcați în uniforma revoluționarilor, și-l întâmpină cu cuvintele: „De ce tradezi cauza liberatöre?“ În zadar s'a încercat nenorocitul să dovedească absoluta sa nevinovăție, căci cei doi agresori s'au aruncat asupra lui și l'au străpuns cu cuțitele, dându-i peste 30 de lovituri.

„Renasceră Tării Ardealului“. Pentru această țintă și-a propus a lucra și lupta o nouă fôie ungurască, ce a început să apară de la 1 Maiu în Clușiu sub titlul „*Nemzeti Ero*“ (puterea națională.)

Casina română din Clușiu își va ține adunarea generală la 10 Maiu. La ordinea dillei este și alegerea unui nou comitet.

Profesorul Emil Sabo de la gimnaziul din Blăși, a făcut la 28 Aprilie n. cu laudă esamenul de specialitate din istorie și geografie, la universitatea din Clușiu.

Regele Angliei a sosit alaltăeri în Paris. I-s'a făcut primire strălucită. Orașul era splendid pavosat cu stindarde franceze și engleze.

Desmintire. D-l V. C. Osvadă desminte categoric faima răspândită de diarul „*Deva és Videke*“, că ar voi să înființeze o fôie română socialistă.

Schimbare în redacțiunea „Foi Poporului“. Numărul din urmă al „Foi

Poporului“ din Sibiu anunță, că domnul Victor *Lazar*, redactorul ei de până, acum trebuind să-și facă pedepsa de 5 luni închisöre de stat în Seghedin, răspunderea pentru redacțiune a luat-o d-l *Silvestru Moldovanu*.

Sciri locale.

Listele provisorii electorale. Am anunțat deja, că listele provisorii ale alegătorilor dietal pe anul 1904 — dimpreună cu consemnarea celor scoși din liste — sunt depuse încât pentru cercul I și II orașenesc, începând de mâne 5 Maiu st. n. până la 25 Maiu st. n. în cancelaria primăriei din Brașov spre a puté fi luate în vedere de ori și cine, dela 8—12 öre a. m. și dela 2—6 öre d. a. De pe liste se pot lua și copii. În contra acestor liste fiecine pöte reclama în ce privesce persoana sa. Dér fie-care alegător trecut în lista electorală dintr'un cerc mai pöte reclama și contra primirii öri a scöterei nejustificate din liste a öri-cărui alegător din acel cerc. Terminul reclamațiunilor, ce sunt a se face în scris și a se adresa comisiei centrale electorale este de 5—15 Maiu st. n. inclusiv și sunt a se preda la primăria orașului. În reclamațiune are a se arăta esact numele de botez și de familie, ocupațiunea, locuința și etatea fiecărui alegător în interesul căruia se face reclamațiunea. Observările asupra reclamațiunilor se pot face dela 15—25 Maiu stil nou.

Listele electorale provisorice stabilite de comisiunea centrală electorală a comitatului Brașov pentru comunele rurale din întreg comitatul se află depuse — dimpreună cu consemnarea celor scoși din liste — la oficiul viceșpanatului din Brașov, ér la primăria fie-cărei comune din comitat lista acestei comune. Procederea și termenele de reclamare și pentru observări sunt aceleași. Reclamațiile adreseate comisiei centrale electorale a comitatului, sunt a se preda la comitat în Brașov séu la primăriile diferitelor comune.

Pentru masa studenților români din Brașov au mai intrat: de la „Cassa de păstrare“ din Seliște 120 cor., de la d-nele Valentina Dr. *Parasca* și Hortensia Dr. *Suciu*, în loc de comună pe sieriul rēposatului lor unchiu I. Popea 20 cor., de la d-l Nicolae *Răceanu*, preot în Dejan 5 cor. Primescă generosii donatori cele mai vii mulțămite. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. române.*

1 Maiu în Brașov. Din partea socialiștilor de aici s'au prezentat ađi la Redacțiunea fôiei nostre doi domni și au declarat, că cele publicate în foile din Brașov, în deosebă în cea germană și în cele maghiare, despre demonstrația socialistă de la 1 Maiu, nu s'ar basa pe informațiuni esacte. Ne-au rugat tot-odată a lua notiță despre această și despre intențiunea d-lor, de a publica cu privire la acele informațiuni o broșură rectificătoare în trei limbă.

Avansări în armata comună.

Cu ziua de 1 Maiu 1903 au fost înaintați, într'altii, și următorii ofițeri *Români*, cari servesc în armata comună:

Colonelul Nicolau *Cenna* la gradul de *generalmajor*, comandant al brigădei 3 de infanterie.

La gradul de *locot. colonel* maiorii Ioan Iovescu în reg. 26 de inf.; Ioan Bogdan în reg. 64 de inf.; George Popovici în reg. 2 de inf. și Demetriu Ionescu în reg. de divizie 28 de artilerie.

La gradul de *maiori*: căpitani de cl. I. Silviu Herbay în reg. 85 de inf.; Iosif Moga la depoul I. de montură.

La gradul de *căpitani cl. I.*: căpitani de cl. II.: Dragutin Cioban în reg. 9 divizia 34 de artilerie (statul maior); Demetriu Herbay în reg. 83 de inf.; Petru Babău în reg. 43 de infanterie. *Căpitani de cl. II.*: locotenenții Ioan Ziemba în reg. 41 de inf.; Iuliu Curcolea în reg. 3 de vînători; Anton Costa în reg. 9 divizia 17 de artilerie; Dr. Adrian Nedelco auditor în reg. 51 de inf.; Corneliu *Bardosi* auditor în reg. 50 de inf. (Brașov).

La gradul de *locotenenți*: sublocotenenții Ioan Drogi în reg. 61 de inf.; Xenefon Roman în reg. 84 de inf.; Ioan Finnegariu în reg. 14 de inf.; Robert Pop în reg. 56 de inf.

La gradul de *locotenent*: loțiitorul de ofițer Robert Bacca în reg. 51 de inf. *Medic de stab*: medicul de reg. cl. I. Dr. Ioan Sturza în ministeriul de rēșboi; *medic de regim* cl. II. protomedical Dr. Octavian Florea în reg. 65 de inf. *Căpitan de comptabilitate* cl. I. Alesandru Miuța în reg. 83 de inf. *Accesist militar de comptabilitate*: Petru Erimescu în ministeriul de rēșboi. *Oficial cl. II. de registratură*: Nicolau Repunteanu în ministeriul de rēșboi. *Oficial cl. III de registratură* Savu Munteanu la comanda de corp 7. *Veterinar militar* Eugeniu Petraș la herghelia din Sepsi-St.-Giorgiu.

Transferați au fost *maiorul* Constantin Lalescu de la reg. 75 la reg. 74 de inf. *Căpitani* de cl. I. Victor Chitul de la corpul de stat major la reg. 68 de inf. George Fleșariu de la reg. 14 la reg. 51 de inf. *Locotenenți*: Constantin Popovici de la reg. 5 de husari la reg. 8 de husari; Ioan Franca de la reg. 5 la reg. 9 de husari. George cavalier Sirbu de la batalionul 14 de pioneri la bat. 15. *Căpitantul* de cl. II. Gheorghe Drogi ca auditor de la reg. 33 de inf. la tribunalul de garnisönă în Cernăuți și *sublocotenentul de comptabilitate* Nicolau Borzea de la reg. de corp de artilerie 12 la batalionul 5 de vînători.

Măcelul din Chișineu.

Despre gröznicul măcel asupra evreilor din capitala Basarabiei, mai dăm ađi după un diar bucureștean următoarele amănunte:

A doua zi de Pasci, svonindu-se că Rușii se pregătesc la un nou atac, populațiunea evrească, în număr foarte mare, armată cu revolvere și bastöne se adunase în piața numită *Novi-Bazar*, ca să se apere contra Rușilor.

Atunci cei interesați răspundesc svonul în cartierele rusesci cum că în piața. Rușii au fost stülciți în bătai de cătră Evrei, și că vre-o căți-va ar fi chiar omorâți. Acest svon tendențios, cu iuțela fulgerului se răspândește în cartierele mărghinaș, locuite de muncitorimea rusescă, care în gönă se îndrăpă spre piața unde erau adunați Evreii.

În drumul lor, cetele comit cele mai mari atrocități, lovind pe primul evreu întâlnit în stradă, devastând și prădând prăvăliile.

Apoi, în grupuri din ce în ce mai mari, bandele intră prin casele evreesci, sparg toate mobilele, omöră femeile și nu cruță nici pe copilași.

Din toate părțile nu se auđiau decât cuvintele: *Bratia ficiaite!*... (Fraților alergați, că Evreii ne omöră!...)

„— Repede să ne curățim de acești jidani!“ — diceau unii — „Loviți fără cruțare!“ — diceau alții. Și din toate părțile alergau ca nisce turbați, cu cuțite, casmale, drugi de fier, topöre și măcelăreanu biata populațiune, incapabilă de a-se apăra.

Și aceste barbarii se comiteau în prezența armatei și a poliției, care se uita la acest spectacol îngrozitor, cu o nepăsare cu adevărat criminală.

Numărul țeranilor ruși, cari au luat parte la acest măcel îngrozitor, trece peste 5000. Ei erau împărțiți în grupe de câte 100, 200, până la 500 de inși, și astfel operau în același timp în toate cartierele evreesci.

În toate prăvăliile pe unde intrau, ei spărgeau tot ce găseau înăuntru, apoi aruncau marfa afară, călcându-o în picioare.

Dér aceste măceluri îngrozitöre nu erau lipsite și de öre-cari scene comice.

Când se întâmpla să spargă vre-o cărciumă, înainte de a da drumul vinului și rachiului, ca să curgă, bandele beau din belșug, până când se îmbătau.

Intrând în vre-o prăvălie de haine gata, ei se desbrăcau de sērăcaciosul lor costum, și se îmbrăcau în haine noue.

Am zărit pe un individ eșind dintr'o prăvălie cu câte-va părechă de pantalonă. Fără să se jeneză de publicul adunat în

pieță, el își scöte pantalonii vechi, îmbrăcând pe cei noi. Fiind-că însé pantalonii erau mici și-l jenau, îi scöte din nou și îi taie în bucăți, strigând în gura mare: Al dracului jidan, m'a înșelat, sunt prea înguști! Apoi își puse o altă păreche de pantalonă și fugi sumet, având aerul să spue: „Uitați-vă la mine ce grozav sunt“.

În piața Harlatofska, au spart un mare magazin cu specialități de vinuri și șampanie. După-ce au büt cât au putut, au început să destupe buteliile și să verse conținutul în stradă.

Un individ desculț, se îmbrăcase cu trei părechă de haine de gală, una peste alta de diferite mărimi. Apoi cu un joben în cap, o păreche de mănuși albe și un baston cu mânerul de argint, se plimba nesupărat de nimeni, cu un aer de „grand seigneur!“

Multe femei, cu saci în mână, alergau dintr'o prăvălie în alta, ridicând obiecte și transportându-le acasă.

Ceasornice de aur și de argint, inele și alte obiecte de valöre erau aruncate pe trotuare ca nisce bucăți de farfurii sparte.

Numai un număr foarte mic de prăvălii și case au rămas nejezuite.

Casele și prăvăliile rusesci, ca să nu se confunde cu ale evreilor și spre a fi recunoscute de vandali, erau toate însemnate cu cruci zugrăvite pe ziduri; de deșupt erau scrise cuvintele: Hristos a înviat! Pe la multe alte case icönele erau aședate pe ferestri, ca dovadă că sunt rusesci.

Stradele sunt pline de uși, ferestri, scânduri de garderöbe, oglinđi sparte, diferite mărfuri: pălării, ghețe, haine, țesături de bumbac și de mătase rupte și murdărite. Spectacolul este îngrozitor!...

ULTIME SCIRI.

Sofia, 3 Maiu. Cercurile macedonene de aici nu negă originea revoluționară a atentatelor din Salonic. Atentatele sunt numai un preludiu al revoluțiunei celei mari, ce va urma.

Berlin, 3 Maiu. Evenimentele din Salonic sunt viu comentate aici și sunt considerate ca foarte serioase. În general se bănuiesc, că în aceste atentate e amestecată mâna Bulgariei. Guvernul german a provocat Pörtă să cerce isvorul dinamitei întrebuințate, căci se crede, că dinamita a fost dusă din Bulgaria. Dacă cu scirea Bulgariei s'a întâmplat aievea lucrul acesta, Turcia e datoră a răsbuna fapta chiar cu pericolul de a provoca un conflict turco-bulgar.

Belgrad, 3 Maiu. Ministrul sêrbesc de culte *Lazarevici* și-a dat dimisiunea. În locul lui va fi numit senatorul Sivan *Sivanovici*.

Diverse.

Declarațiunile de amor după pozițiile sociale. Diplomatul dice: „Ei! să încheiem o alianță eternă“. Soldatul: „Mi-ai rănit inima, în cât nu se va vindeca nic-odată“ séu „Ai venit, ai văđut, ai învins“. Grădinarul: „Un singur cuvânt de pe buzele tale“, și „drumul nostru în vieță este presărat cu flori“. Zidarul: „Hai să zidim o colibă împreună“. Corăbierul: „Feciöră frumoasă, la tine găsesc un port pentru toate furtunile vieții“. Surugiul: „Ascultă-mă, și tu ai să porți frânele tot-deuna“. Juvergiul: „Acastă unică legătură să formeze un lanț de aur“. Invățatul: „O, lasă-mă să-ți studiez inima, și-n ochii tói să-mi ceteresc fericirea“. Antreprenorul: „Tu îmi umpli păharul vieții până la margine“. Sculptorul: „Dacă inima ta nu este de marmoră, permite să se așede chipul meu în ea“. Brutarul: „Vrei să împărțim pânea mea în bine și la necaz?“ Săpunarul: „Tu să fii lumina vieții mele“.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 28 Aprilie n. de 41,739 capete, la 29 Aprilie au intrat 752 capete și au eșit 367 capete, rămânând la 30 Aprilie n. un număr de 42,124 capete.

Se notează marfa unгурescă: veche grea dela 124—126 fil. tineră grea dela 132—134 fil., de mijloc dela 130—132 fil. — Sărbescă: grea 130—132 fil., de mijloc 128—130 fil., ușoră 124—126 fil. kilogramul.

Frumos ca o Icoană

este un Teint delicat alb și fin, și o față fără pistrii și pete. Spre a obține acesta să se spele în fe-care și cu **SAPUNUL**

„Lilienmilchseife a lui Bergmann“

(Marca: 2 miner.)

dela Bergmann & Co. in Dresden și Teutschen a/E.

Se capătă bucata cu 80 bani, la Teutsch & Tartler și la farmacia lui Roth in Brașov.

(1903)

4—50

LOSURÎ DE CLASĂ

la Loteria XII-a în condițiuni originale.

Losurile vândute prin noi au făcut până acuma câștigurile principale de:

100,000 80,000 50,000 25,000 Coróne,

și afară de aceste încă circa: **dece milioane în total!**

Serviciu prompt!

Serviciu prompt!

In cas de câștig se păstrează cea mai mare discrețiune!

Prețurile losurilor:

Los întreg,	jueătate los,	sfert de los,	optime de los.
12 coróne	6 coróne	3 coróne	1.50 coróne

Tragerea în 22 și 23 Maiú st. nou 1903.

JACOB L. ADLER & FRATELE

societate de bancă în comandită, BRAȘOV.

Cea mai mare colectură principală din Transilvania.

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și inviorează

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boa-

se da imprejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne uralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, fiiuturi de ureche, bătaie de inimă, sgăriuri de inimă, asma, auđul greu, sgăriuri de stomac, lipsa poștei de mâncare, re-ceală la mâni și la picioare, reumă, podăgră, ischias, uđul în pat, influența, insómnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, ca I la tractare normală a medicu-lui se vindecă prin electricitate. — In cancelari. mea se află atestate încurse din tóte păr-țile lumii, cari prețuesc cu multă mire invențiunea mea și ori-cine póte examina aceste a'estate. Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se co-funde cu aparatul „Volta“, de óre-or „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost ofici-s oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii male electro-magnetice o recomandă indeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor.

Pretul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țeră și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,

V, Strada VADÁSZ 42 A. / E. colțul strada Kálmán.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghetete al D-nului I. Sabădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de mórte, aședământul séu de înmormântare bogat asortat in cari tóte obiectele, atât sorte mai de rând, cât și cele mai fine, se pot că-păta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununi pentru monumente și plântici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură, caré funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vëndet, pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se esecută **prompt și ieftin,** iau u asupra-mi și **transporturi de morți in streinătate.**

La casuri de mórte a se adresa la

E. Tutsek.

ROMÂNIA
Primăria comunei Constanța.

PUBLICAȚIUNE.

Caetul de sarcini pentru darea în concesiune a alimentării orașului Constanța cu apă fiind aprobat de Consiliul Technic Superior prin Jurnalul Nr. 37—903, și de D-l Ministru de Interne prin ordinele Nr. 2534 și 3556—903, se publică spre cunoscința generală că: pentru darea acestei concesiuni pe o durată de 45 ani, se va ține, conform decisiunei Consiliului Comunal din ședința de la 26 Februarie a. c. li-citațiune în localul acestei Primării, strada Carol I, Nr. 48, în ziua de **Luni în 28 Aprilie (II Maiú)** a. c. órele 3 p. m. precis.

Licitațiunea se va ține cu oferte sigilate și în conformitate cu dis-ponițiunile art. 68—79 din legea asupra Comptabilităței Generale a Sta-tului. — Supra oferte nu se primesc.

Concurenții, spre a fi admiși la licitațiune, vor depune la Cassa de Depuneri și Consemnațiuni, sau la ori-ce altă Administrațiune financiară, o garanție în numărar sau în efecte publice garantate de Stat în sumă de **(40,000) patru-deci mii lei,** presentând recepisa de depunere odată cu oferta.

Concurenții mai sunt datorii să presinte Primăriei certificate legali-sate în regulă, emanând de la autoritățile competente din țara de ori-gine, iar Societățile Statutele de organizarea lor, prin care să probeze că dispun de mijloce suficiente și de capacitatea de a întreprinde lucră-rile ce fac obiectul acestui caet de sarcini.

Concurenții fără referințe seriose nu se admit.

Ofertele în plic sigilat vor fi depuse sau vor parveni la Primăria Constanța cel mai târziu la data și óra fixată mai sus și vor fi adresate:

Domnului Primar al orașului Constanța
la Constanța
(România)

ele vor purta mențiunea:

„Ofertă pentru concesiunea alimentării cu apă potabilă a orașului Constanța.“

Ofertele primite la Primărie după óra și ziua licitației, și cele care nu vor fi însoțite de recepisa constatătoare de depunerea garanției, vor fi considerate ca nule și neavenite.

Caetul de sarcini se póte vedé în cancelariile Primăriei orașului Constanța în tóte zilele de lucru de la órele 8—12 a. m. și de la órele 2—6 p. m.

p. Primar, **I. SĂNTU.**

Secretar, **ST. DAN.**

Nr. 10344.—1903 Februarie 27

5—5.(907).

OCASIUNE RARĂ!!

Din cauza **desființării negoțului meu de vinuri,** vënd cu prețuri foarte scădute

și liber de accis, în cantități ori cât de mici și transportat a casă: **Vinuri veritabile ardelenesci,** dela póla munților din 1896, Riesling de Rin, dia 1889, Vin de Rozsomal (Alba-Iulia) din 1896, rémas după Episcopul Lönhardt, Vin de Czelná din 1898, Carbenet roșu, din 1896, Leányka din 1900, Elömali din 1900, Šom din 1900, și Tramin din 1900. — **Litru dela 80 b. până la 1 cor. 50 b.**

La cumperări mai mari servesc cu oferte foarte ieftine și la comande din provincie rentorc 14 bani accisul de litru.

Butelia de 1 litru o socotese în 16 bani, ér Butóiele se socotesc în prețurile obicinuite la desfacerile totale.

Vënd mai departe:

Rachiu de prune (Silvoriun) de 5 ani	1 litru cu butelia cor.	1.80
Rachiu de drojii fiert de mine	1 " " "	2.20
Cognac veritabil franțuzesc	1 " " "	4.80

Vëndarea se face în fie-care și dela 10—12 óre a. m.

in pivnița mea din casa Schobel, Strada Vămii nr. 11. La cumperări mai mari, mă rog a lua înțelegere cu mine în locu-ința din edificiul poștei etajul II.

Cu tótá stima

ERDELYI EME.

11—12

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Negoții.